

Elements Suomi Oy
Eerikinkatu 4 A 3
00100 HELSINKI

Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Karvia, Parkano, Kankaanpää

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 saakka Varsinais-Suomen ELY-keskus ja valtion aluehallinnon uudistuksen myötä yhteysviranomaisena toimii 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Karvia, Parkano, Kankaanpää.

Hankkeesta vastaava on Elements Suomi Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Rejlers Finland Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Hanke sijoittuu Haitinkankaan alueelle, noin kuusi kilometriä Karvian kunnan keskustaajamasta kaakkoon. Hankealue sijoittuu Karvian kunnan ja Parkanon kaupungin alueille. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Kankaanpään kaupungin alueelle.

Noin 1560 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 16 tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä, yksikköteho enintään 10 MW ja kokonaisteho enintään 160 MW. Hankkeessa suunnitellaan lisäksi enintään 354 hehtaarin laajuista aurinkovoiman tuotantoaluetta. Hanke liitetään valtakunnan verkkoon 27-29 kilometrin pituisella 110 tai 400 kV ilmajohdolla, jolle on kaksi vaihtoehtoista reittiä, jotka kulkevat Fingrid Oyj:n suunnitteleman Kristiinankaupunki-Nokia 400 + 110 kV:n voimajohdon rinnalla. Arviointiohjelmassa käsiteltiin neljää sähkönsiirron vaihtoehtoa, joista kahdesta luovuttiin Fingrid Oyj:n voimajohdon suunnittelun etenemisen myötä.

YVA-selostuksessa hankkeen vaikutuksia on arvioitu seuraaville vaihtoehtoilta (VE):

- VE0: Hanketta ei toteuteta
- VE1: Hankealueelle rakennetaan 16 tuulivoimalaa (14 Karvialle ja 2 Parkanoon) ja enintään 354 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue (Karvialle).
- VE2: Hankealueelle rakennetaan 13 tuulivoimalaa (11 Karvialle ja 2 Parkanoon) ja enintään 298 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue (Karvialle).
- VE3: Hankealueelle rakennetaan 10 tuulivoimalaa (Karvialle).

Sähkönsiirrolle tarkasteltiin seuraavia vaihtoehtoja (SVE):

- SVE1: Sähkönsiirto kantaverkkoon toteutetaan 400 kV:n voimajohtolla Fingrid Oyj:n Kuivasjärven itäpuolelle suunnitteleman sähköaseman (Parkanon pohjoinen suunnittelualue) kautta. Reitin pituus on noin 29 kilometriä
- SVE3: Sähkönsiirto kantaverkkoon toteutetaan 400 kV:n voimajohtolla Fingrid Oyj:n Marjasuon alueelle suunnitteleman sähköaseman (Kankaanpään suunnittelualue) kautta. Reitin sisällä on kohtia, joissa reitille on useita toteutusvaihtoehtoja. Valittavasta toteutusvaihtoehdosta riippuen reitin pituus on noin 27-28 kilometriä.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista on esitetty arviointiselostuksessa.

Hankkeessa on tehty Natura-arviointi hankkeen vaikutuksista Suomijärven (FI0200029, SPA) Natura 2000-alueeseen. Natura-arvioinnista on pyydetty lausunnot Metsähallituksen luontopalveluilta sekä Lupa- ja valvontavirastolta. Annetut lausunnot ovat perustellun päätelmän liitteenä.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava Elements Suomi Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 8.11.2024. Arviointiohjelma oli nähtävillä 4.12.2024 - 17.1.2025 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 14.2.2025.

Arviointiohjelmavaiheessa yhteysviranomaisena toimi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus).

Hankkeesta vastaava on toimittanut 23.1.2026 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 7e perusteella.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 20.2.2026 – 20.4.2026. Kuulutus julkaistiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lvvi.fi > Ajankohtaista. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Karvian, Parkanon ja Kankaanpään kunnille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Kankaanpään Seutu- ja Ylä-Satakunta -lehdissä 19.2.2026 ja 25.2.2026 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/Haitinkankaan-tuuliaurinkovoimahanke-YVA.
- Karvian kunnantalo (Kylä-Karviantie 17, 39930 Karvia)
- Karvian kunnankirjasto (Tyyni Tuulion katu 10, 39930 Karvia)
- Parkanon kaupungintalo (Parkanontie 37, 39700 Parkano)
- Parkanon kaupunginkirjasto (Parkanontie 57, 39700 Parkano)

Arviointiselostuksen esittelytilaisuus järjestettiin 18.3.2026 Karviatalolla. Tilaisuuteen olisi mahdollista osallistua etäyhteydellä.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 13 lausuntoa ja 16 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Pirkanmaan maakuntamuseo, Parkanon kaupunki, Luonnonvarakeskus, Itä-Suomen elinvoimakeskus (kalatalouspalvelut), Väylävirasto, Satakunnan museo, Metsähallitus (luontopalvelut), Satakuntaliitto, Fingrid Oyj, Ilmatieteen laitos, Karvian kunta, Etelä-Pohjanmaan liitto, Ikaalisten kaupunki ja Pirkanmaan liitto. Museovirasto ja Suomen Erillisverkot Oy ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa. Mielipiteen antoivat Porin Lintutieteellinen yhdistys ry ja Pohjois-Parkanon kyläseura ry. Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry ja Karvian ja Parkanon elinympäristön puolesta ry antoivat yhteisen kannanoton. Lisäksi mielipiteen antoi 13 yksityishenkilöä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/Haitinkankaan-tuuliaurinkovoimahanke-YVA. Verkkopalvelussa julkaistuja lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Vaihtoehtojen vertailu

Todetaan, että vaihtoehtojen vertailu jää Parkanon kaupungin alueella puutteelliseksi. Selostuksesta ei käy selkeästi ilmi, mikä vaihtoehdoista olisi Parkanon näkökulmasta ympäristövaikutuksiltaan kokonaisuutena vähiten haitallinen. Tämä heikentää selostuksen käyttökelpoisuutta Parkanon alueellista päätöksentekoa varten.

Vaikutukset maankäyttöön ja kaavoitukseen

Lausunnoissa huomautetaan, että hankealue on merkitty Satakunnan maakuntakaava 2050 -ehdotuksessa tuulivoimatuotannon selvitysalueeksi, mikä tarkoittaa, että alueen soveltuvuus edellyttää lisäselvityksiä eikä lopullista maankäyttöratkaisua ole tehty. Lisäksi todetaan, että YVA-selostusta tulee täydentää Satakunnan maakuntakaavan ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 yleisillä suunnittelumääräyksillä. Hankkeen suunnittelussa on huomioitava Satakunnan maakuntakaavojen tavoitteet ja ratkaisut mukaan lukien koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset koskien tuulivoimaa, aurinkoenergiaa ja vesien tilaa.

Lausunnoissa todetaan, että YVA-selostuksessa on pääosin asianmukaisesti kuvattu Parkanon alueella voimassa oleva maakuntakaavatilanne, mutta esitystapaa olisi tullut selkeyttää viittaamalla ensisijaisesti kulloinkin voimassa olevaan kaavaan. Hankkeen kannalta keskeisiä ovat maaseutualueeseen, liikenneverkkoon, matkailu- ja virkistysalueisiin sekä uusiutuvaa energiaa koskeviin yleismääräyksiin liittyvät maakuntakaavamerkinnot, joiden yhteensovittaminen edellyttää huolellista suunnittelua. Uusiutuvan energian edistämisen rinnalla Pirkanmaan maakunnassa on tavoitteita luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi, ja hanke sijoittuu alueelle, jolla luontoarvot sekä ekologiset yhteydet ovat erityisen merkittäviä.

Puutteena nähdään, että selostuksessa ei ole riittävästi tarkasteltu hankkeen vaikutuksia Lauhanvuori–Hämeen kangas UNESCO Global Geoparkin matkailu- ja virkistystavoitteisiin. Lisäksi hankkeen toteuttaminen kaventaisi entisestään Pirkanmaan ja Satakunnan maakuntien välistä voimalavapaata vyöhykettä.

YVA-selostuksessa olisi tullut tuoda esiin myös varsinaisen hankealueen etäisyys ja suhde Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava-alueeseen, sillä maisemavaikutukset ulottuvat myös Etelä-Pohjanmaan puolelle.

Vaikutukset linnustoon

Lausuntojen mukaan linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin on perusteltua suhtautua varovaisuusperiaatteen mukaisesti erityisesti maakotkan ja muiden laajareviiristen ja hitaasti lisääntyvien suurten petolintujen osalta, jotka esiintyvät harvalukuisina, käyttävät laajoja alueita ja ovat herkkiä kumulatiivisille vaikutuksille.

Hanke sijoittuu kahdelle maakotkareviirille. Lausuntojen mukaan vaikutuksia on aliarvioitu, koska kaikkia reviierejä ja pesäpaikkoja ei ole huomioitu riittävästi. Kaikkien vaihtoehtojen arvioidaan aiheuttavan merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkaan, eikä niitä voida riittävästi lieventää voimaloiden sijoittelulla. Lähimmät sääksen pesäpaikat sijaitsevat noin 1,5 km etäisyydellä. Lausunnoissa nähdään, että kaikilla hankevaihtoehdoilla on todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia lähimpiin sääksireviireihin. Lisäksi huomautetaan, että YVA-selostuksen mukaan linnustovaikutusten seurannalla voidaan lieventää mahdollisia vaikutuksia ja huomioida muiden hankkeiden yhteisvaikutukset alueen linnustoon. Jää kuitenkin epäselväksi, millä tavalla ja mihin tämä perustuu.

Lausunnoissa todetaan, että YVA-selostus aliarvioi erityisesti häiriövaikutuksia (melu, välke, ihmistoiminta) ja niiden laajuutta. Vaikutusten arvioidaan todennäköisesti olevan merkittäviä erityisesti Horjunkeitaan ja Puurokeitaan pesimälinnustolle.

Vaikutukset luontoon

Alue sijoittuu laajalle luonnon monimuotoisuuden ydinalueelle, jossa on tärkeitä suo- ja metsäkokonaisuuksia sekä ekologisia yhteyksiä. Hanke voi heikentää näitä yhteyksiä, lisätä elinympäristöjen pirstoutumista. Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutuksiin ja niiden lieventämiseen sekä siihen, että suunnittelussa turvataan laadukkaat ekologiset yhteydet Natura-alueiden välillä sekä ylimaakunnallisesti.

Hankkeen Natura-arvioinnin tarveharkinnan yhteydessä ei ole käsitelty vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia Natura 2000 -alueiden suojeluperusteena olevien luontotyyppien käytettävyyden ja maakuntien rajaseudun Natura 2000 -verkoston yhtenäisyyden näkökulmasta. Lausuntojen mukaan Haitinkankaan Natura-arvioinnin tarveselvitystä ja YVA-selostusta tulee täydentää tältä osin.

Lajiston todetaan voivan välttää tuulivoima-alueita, muuttaa käyttäytymistään ja menettää käyttökelpoista elinympäristöä. Mahdolliset kumulatiiviset vaikutukset voivat olla merkittäviä, mutta niiden arviointi jää suppeaksi. Lisäksi lausunnoissa huomautetaan, että vaikka rakentamistoimien sijoittuminen lisääntymisajan ulkopuolelle todennäköisesti hyödyttää lajeja, se koskettaa vain kyseistä ajanjaksoa. Mikäli useista hankkeista aiheutuu kumulatiivisia vaikutuksia rakentamisen ja sen jälkeisen toiminta-ajan myötä, vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia. Korvaavien elinympäristöjen puuttuessa tai ollessa heikompia lisääntymiselinympäristöjä, tämä rakennustoimien ajoittaminen on vain lyhytkestoinen lievennyskeino.

Euroopanmajavan, saukon, jokihelmisimpukan ja taimenen osalta on tärkeää tarkastella hankkeen jatkosuunnittelussa niitä vaihtoehtoja, joissa vaikutuksia näille lajeille keskeisiin vesielinympäristöihin ei synny.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Melu- ja välkevaikutukset on mallinnettu ohjeiden mukaisesti, mutta todelliset vaikutukset voivat poiketa laskennallisista tuloksista. Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota voimalaitosten sijoitteluun suhteessa asutukseen ja vapaa-ajan asuntoihin.

Välkkeen arviointi perustuu suurelta osin olemassa olevan puuston suojaavaan vaikutukseen. Puuston muutoksiin liittyvät epävarmuudet (esimerkiksi hakkuut ja metsänrakenteen muuttuminen) eivät näy riittävästi johtopäätöksissä eivätkä pitkän aikavälin riskien arvioinnissa.

Lausunnoissa todetaan hankkeen muuttavan merkittävästi alueen äänimaisemaa ja maisemaa, erityisesti hiljaisilla luontoalueilla, sekä heikentäisi paikoin ihmisten elinoloja, viihtyvyyttä ja virkistyskäyttöä. Hankkeen äänimaisemavaikutusten arviointi perustuu ensisijaisesti melutasoihin ja ohjearvoihin, eikä arviointi ei siten kaikilta osin kata äänimaiseman muutoksen merkitystä alueen luonto- ja virkistysarvojen kannalta.

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu pääosin mallinnusten avulla. Parkanon puolelle sijoittuvaa asutusta koskeva tarkastelu jää kuvailevaksi, eikä asukaskyselyn tuloksia ole alueellisesti kytketty vaikutusten merkittävyyden arviointiin. Haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet ja seuranta esitetään selostuksessa yleisluontoisesti. Parkanon kaupungin näkökulmasta jää epäselväksi, mitkä toimenpiteet ovat sitovia, milloin niitä sovelletaan ja miten Parkanon alueella mahdollisesti ilmeneviin haittoihin on tarkoitus reagoida hankkeen toteutuessa.

Vaikutukset maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön

Arviointiselostusta pidetään kokonaisuudessaan huolellisesti laadittuna. Lausunnoissa kiinnitetään huomiota siihen, että maisemavaikutusten arviointi ei sisällä yhtään havainnekuvaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelta. Lisäksi näkymäalueanalyysikartat koetaan monin paikoin heikkolaatuisiksi ja hankalasti luettaviksi.

Hankealue sijoittuu hyvin lähelle nauhamaisesti sijoittuvaa Rannankylän kyläasutusta, mutta arvioinnissa ei ole tunnistettu aurinkovoimalan vaikutusta asutukseen. Jatkosuunnittelussa tulisi selvittää kyläalueen kulttuuriympäristöarvot ja laatia havainnekuvat, joissa erityisesti aurinkovoimaloiden vaikutusta maisemaan ja asutukseen tarkasteltaisiin. Vaihtoehtoja VE1 ja VE2 pidetään lausunnoissa potentiaalisimpina toteutusvaihtoehtoina. Kielteisiä vaikutuksia Karvian kulttuuriympäristöön ja Karvianjokilaakson kulttuurimaisemaan tulee kuitenkin lieventää.

Puutteena pidetään, että tuulivoimala-alueen arkeologinen inventointi on tehty vuonna 2023 10 tuulivoimalapaikan mukaisesti. Useita vaihtoehtoisia voimalapaikkoja on siten jäänyt inventoinnin ulkopuolelle. Inventointia onkin mahdollisesti vielä täydennettävä, kun toteutettava vaihtoehto on valittu. Lausunnoissa huomautetaan, että kiinteä muinaisjäännös Lahti (historiallisen ajan tervahauta, mj-tunnus 1000047452) jää sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1:n mukaisen voimajohdon reitin alle. Koska hankkeen toteutus saattaa vaatia kajoamista muinaisjäännökseen, hankkeen mahdollista vaikutusta

kohteeseen on luonnehdittava suureksi. Arvioinnin johtopäätökset eivät kuitenkaan ole riittävän johdonmukaisia ja perusteltuja edellä mainitun muinaisjäännöksen osalta.

Muut vaikutukset

Tuulivoimapuistojen arvioidaan aiheuttavan merkittäviä häiriökaikuja, jotka voivat heikentää alueen sääpalveluja erityisesti ukkossadetilanteissa. Lisäksi todetaan, että kaksi tuulivoimalaa on sijoitettu lähelle yhdystietä 13247 (Raivalantie). Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni + lapa) + suoja-alue maantien keskeltä lukien.

Kalatalousvaikutusten osalta todetaan, että Sähkösiirtovaihtoehdon SV1 osalta kalataloudellinen arvio puuttuu. Vaihtoehdon SVE1 varrella sijaitsee useita sähkökoekalastusalueita, joita on pidetty taimenen lisääntymiseen soveltuvina, ja joissa on myös saatu saaliiksi taimenta. Nämä kohteet tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa siten, ettei niiden tila heikkene.

Natura-arvioinnista annetut lausunnot

Metsähallitus

Metsähallitus katsoo, että Natura-arviointi on toteutettu luonnonsuojelulain periaatteiden mukaisesti ja arvioinnissa tarkastellaan Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja. Arviointi on kuitenkin tehty yleispiirteisesti ja sen johtopäätökset perustuvat aluekohtaisen selvitys- ja havaintotiedon sijaan yleistyksiin hankkeen mahdollisista vaikutuksista.

Metsähallitus katsoo, ettei merkittäviä vaikutuksia Suomijärven Natura-alueeseen ole tehdyn Natura-arvioinnin perusteella mahdollista sulkea pois.

Metsähallitus katsoo, että Natura-arviointia tulee täydentää seuraavilta osin. Tulee laatia arvio Natura-alueen ympäristöön sijoittuvien pelto- ja turvetuotantoalueiden merkityksestä suojeluperusteena oleville lajeille sekä lajien liikkumiselle. Yhteisvaikutusten arviointia tulee tarkentaa erityisesti Natura-alueen pohjoispuolelle sijoittuvien aurinkovoimaloiden kanssa. Tulee laatia arviointi Suomijärven merkityksestä Natura-alueen ympäristöön sijoittuvien sääksien ruokailualueena sekä mahdollisten ruokailulentojen ulottamisesta suunnitellulle tuotantoalueelle. Lisäksi tulee laatia yksityiskohtainen arviointi vaihtoehdon SVE1 vaikutuksesta Natura-alueen suojeluperusteena olevaan lintulajistoon ja arvioinnin tulee perustua riittäviin linnustotietoihin ja -selvityksiin.

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Natura-arviointia voidaan pitää riittävänä ja asianmukaisesti laadittuna sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu hanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Suomijärven alue on hyväksytty Natura 2000-verkostoon.

Arvioinnissa esitetty kuvaus hankkeesta on riittävän yksityiskohtainen. Arvioinnin tukena käytetyt aineistot ovat osin riittäviä ja ajankohtaisia. Arvioinnissa ei ole käytetty mm.

vuosina 211 ja 2018 tehtyjä linnustoselvityksiä, jolloin Natura-alueen linnuston nykytilaan jää epävarmuuksia. Hankkeen vaikutusmekanismit on tunnistettu riittävästi.

Lajikohtaisessa tarkastelussa tuodaan Natura-alueen ympäristön ominaispiirteitä vaihtelevasti esille, eikä arvioinnissa ole otettu huomioon esimerkiksi sitä, että Natura-alue on osa maakunnallisesti arvokasta linnustokokonaisuutta (MAALI), joka ulottuu laajemmalle alueelle. Kattava tarkastelu puuttuu erityisesti siitä, miten Natura-alueella pesivät lajit käyttävät Natura-alueen ulkopuolisia alueita.

Arvioinnissa ei ole tunnistettu sitä, että suojeluperusteena levähtävänä oleva sääksi käsittää myös lähialueen sääksireviirit, jotka käyttävät Natura-aluetta esimerkiksi ruokailuun. Arvioinnissa on käsitelty vaikutuksia vain muuttavien yksilöiden osalta. Arvioinnista puuttuu tarkastelu siitä, miten SVE1 voimajohtolinjan sijoittuminen vaikuttaa pohjoispuolella sijaitsevan sääksireviirin ravinnonhankintalentoihin Suomijärvelle ja siten Natura-alueen suojeluperusteisiin.

Natura-arvioinnissa ei avata selkeästi vaikutusten merkittävyyden määrittämiseksi käytettyä menetelmää. Lajikohtaisessa tarkastelussa esitetään paikoin toteamuksenomaisesti arvio vaikutusten merkittävyydestä, mutta systemaattisen arvioinnin askeleiden puuttuessa arvioinnin läpinäkyvyys kärsii ja jää heikoksi.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että sähkönsiirtovaihtoehdosta SVE1 voi koitua arvioitua suurempia vaikutuksia sääksireviirille. Lupa- ja valvontavirasto ei kuitenkaan katso vaikutuksen muodostuvan merkittävän kielteiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, että hankkeesta ei aiheudu Suomijärven Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. Sähkönsiirron vaihtoehdolla SVE1 on Natura-alueen suojeluperusteisiin vaihtoehtoa SVE3 suurempia vaikutuksia, mutta nämäkään vaikutukset eivät muodostu merkittäviksi kielteisiksi.

Arviointi antaa edellytykset merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen.

Yhteenveto mielipiteistä

Yleistä

Mielipiteissä vastustetaan laajasti hanketta. Hankkeen katsotaan olevan lähtökohtaisesti huonosti sijoittunut ja vaikutusten arvioidaan olevan niin haitallisia, että hanketta ei tulisi toteuttaa eikä sen toteutumiselle ole alueidenkäyttölain, luonnonsuojelulain eikä Natura-lainsäädännön mukaisia edellytyksiä. YVA-selostuksen katsotaan antavan vain yleiskuvan hankkeesta, mutta se ei anna riittäviä ja luotettavia edellytyksiä vaikutusten arviointiin. Erityisesti hankkeen pitkän aikavälin riskit, taloudellinen kannattavuus sekä purkuvastuiden toteutuminen jäävät epäselviksi, mikä lisää epävarmuutta hankkeen hyväksyttävyydestä.

Arviointiselostuksen riippumattomuutta kohtaa osoitetaan epäilyksiä ja kehoitetaan viranomaisia tiedostamaan konsultin taloudellinen kytkös hankkeesta vastaavaan. Lisäksi kaikessa arvioinnissa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta.

Lisäksi mielipiteissä tuodaan esille, että Parkanon kaupungilta puuttuu tuulivoimarakentamista koskeva kokonaisstrategia. Hankkeita tarkastellaan erillisinä ilman kokonaisnäkemystä voimaloiden määrästä, sijoittumisesta, yhteisvaikutuksista ja sähkönsiirron pitkän aikavälin vaikutuksista. Ilman strategista ohjausta yksittäiset hankkeet voivat yhdessä ylittää alueen kestokyvyn, vaikka ne olisivat erikseen lainmukaisia. Useiden hankkeiden yhteisvaikutukset voivat heikentää maisemaa, asumisviihtyvyyttä, Geopark-alueen arvoja sekä matkailua ja lisätä sähkönsiirron tarvetta laajamittaisesti.

Hanke ei myöskään kohtele kuntalaisia tasa-arvoisesti, maanomistajat ja kunta saavat tuloja, mutta hankkeesta aiheutuvat haitat kohdistuvat kuntalaisiin ilman kompensatiota.

Mielipiteissä tuodaan esille, että Natura-alueiden toiminnallisia vaikutusalueita, ekologisia yhteyksiä ja useidenhankkeiden yhteisvaikutuksia ei ole esitetty kartoilla, YVA-selostuksen kartta-aineisto ei muodosta riittävää perustaa Natura-arvioinnille eikä yhteisvaikutusten merkittävyydenarvioinnille. Puute ei ole esitystekninen, vaan liittyy olennaisesti arviointimenetelmän kykyyn tuottaa ymmärrettävää ja päätöksenteon kannalta relevanttia tietoa.

Vaihtoehtojen vertailu

Mielipiteissä kritisoidaan arviointiselostuksessa esitettyä toteamusta että, YVA-menettelyssä tehty vaihtoehtotarkastelu ei voi ratkaista toteutettavaa vaihtoehtoa ja että hankkeesta vastaava tekee itse päätöksen parhaasta vaihtoehdosta. Toteamus alentaa YVA-menettelyn merkityksen lain tarkoituksen vastaisesti pelkäsi informatiiviseksi taustatyöksi. Vaihtoehtotarkastelu ei YVA-lain mukaan ole vain kuvaileva, vaan päätöksentekoa ohjaava ja rajaava osa menettelyä.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen

Mielipiteissä huomautetaan, että vaikka satakunnan maakuntakaava 2050 voi tulevaisuudessa sisältää hankealueen tuulivoima-merkinnän, toistaiseksi hanke on maakuntakaavan vastainen. Hankkeen vaikutuksia tulee arvioida suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan, eikä spekulatiivisiin tuleviin kaavamerkintöihin. Lisäksi todetaan, että hankkeen valmistelussa on ohitettu niin voimassa oleva maakuntakaava kuin vaihemaakuntakaavoja varten tehdyt arvioinnit. Valmistelussa olevan SMK2050 maakuntakaavan kokonaisvaikutusten arviointi korostaa erityisellä tavalla Haitinkankaan sijainnin ongelmia luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja ekologisen verkoston muodostaman erityisen arvokkaan ja häiriintymättömän luontokeskittymän läheisyydessä. Maakuntakaavoitukseen nojaututaan virheellisin argumentein.

Vaikutukset maisemaan

Tuulivoimalat ja niihin liittyvä infrastruktuuri muuttaisivat alueen maisemaa laaja-alaisesti ja pysyvästi. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti arvokkaisiin kulttuuri- ja maisema-alueisiin sekä luonnonsuojelualueiden ympäristöihin. Sähkönsiirron sijoittaminen Fingridin olemassa olevien voimajohtojen yhteyteen lisäisi merkittävästi maisemakuormitusta ja heikentäisi maisemallista eheyttä. Maisemamuutoksia pidetään kohtuuttomina erityisesti alueilla, joilla maisema ja luonnonympäristö ovat keskeisiä alueen identiteetin ja virkistyskäytön kannalta.

Mielipiteissä huomautetaan, että maisemavaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu paikallisen kulttuurimaiseman kokemuksellista arvoa paikallisten asukkaiden, estetiikan, historian tai tunne-elämyksen – näkökulmasta. Maisemavaikutuksen todetaan olevan myös kulttuurinen ja sosiaalinen ilmiö eikä pelkästään tekninen kysymys.

Maisemavaikutuskartta on laadittu puuston nykytilan perusteella. Metsätalousalueella puusto muuttuu kuitenkin jatkuvasti hakkuiden seurauksena, jolloin maisemavaikutus kasvaa. Lisäksi havainnekuvien tulkintaan vaikuttavat kuvauskorkeus ja kuvakulma: matala kuvauspiste (esim. 1,5 m) tai laaja kuvakulma voi pienentää voimaloiden vaikutelmaa. Todellisuudessa näkyvyys voi olla suurempi, esimerkiksi kaksikerroksisten talojen tai korkeampien maastonkohtien vuoksi.

Vaikutukset linnustoon

Linnustovaikutuksia on arvioitu puutteellisesti. Hankealueella esiintyy useita uhanalaisia ja tuulivoimalle herkkiä lajeja, joiden reviirit ja keskeiset elinympäristöt sijoittuvat suoraan hankealueelle. Muuttolinnuston osalta seurantojen ajoitus ei kata kriittisimpiä muuttajakasvoja. YVA-selostuksen oma yhteenveto tunnistaa hankevaihtoehtojen aiheuttavan linnustoon merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, mikä tukee käsitystä siitä, että vaikutuksia ei ole mahdollista riittävästi lieventää suunnitteluratkaisuin.

Erityisesti maakotkaan kohdistuvien vaikutusten arviointia kritisoidaan. Maakotka on vaarantunut, erityisesti suojeltu ja rauhoitettu laji sekä EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, minkä vuoksi vaikutusten arvioinnissa tulisi soveltaa varovaisuusperiaatetta. Pitkäaikaista paikallista havaintoaineistoa maakotkien säännöllisestä reviirikäytöstä, ruokailusta ja parittelusta ei ole huomioitu asianmukaisesti. Käytetyt mallinnukset tuottavat osin ristiriitaisia tuloksia, ja törmäysriskien raja-arvot ylittyvät useissa vaihtoehtoissa. YVA-selostuksen perusteella ei voida päätellä, että maakotkariski olisi riittävästi hallittu. Päinvastoin selostus toteaa, että teoreettiseen elinympäristömalliin perustuvat maakotkan törmäysriskit ylittävät kaikissa hankevaihtoehtoissa Metsähallituksen raja-arvon 0,06 törmäystä vuodessa reviiriä kohti. Lisäksi mielipiteissä huomautetaan, että Band-malli, jota on käytetty törmäysriskin arviointiin, perustuu teoreettiseen lentotoimintaan eikä todellisiin havaintoihin. Useissa tutkimuksissa on todettu, että malli aliarvioi törmäysriskiä. YVA-selostuksen arvioinnin riittävyttä on vaikea arvioida maakotkan osalta, sillä osa vaikutusten arviointia on esitetty vain viranomaiskäyttöön tarkoitetuissa, ei-julkisissa liitteissä. Myöskään törmäysriskin arvioinnissa ei ole huomioitu yhteisvaikutusta Kangaslammin tuulivoimahankkeen kanssa.

Alueella esiintyy myös useita muita erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita petolintulajeja, mikä lisää hankkeen haitallisia vaikutuksia linnustoon. Myös pesimälinnustoselvityksen havainto uhanalaiseksi luokitellun peltosirkun esiintymisestä hankealueella edellyttää suojaetäisyyksien määrittämistä lajille.

Aurinkovoimapaneelien heijastusvaikutusta lintuihin ei ole arvioitu. YVA-lain mukaan vaikutukset tulee arvioida ennen päätöksentekoa, ei jälkeinpäin seurannan kautta.

Arviointiselostuksessa on todettu hankkeen aiheuttavan heikentäviä vaikutuksia linnustoon, erityisesti pesintään sekä elinympäristöjen pirstoutumiseen. Samalla kuitenkin esitetään johtopäätös, että vaikutukset eivät ole merkittäviä. Tämä johtopäätös on kyseenalainen.

Vaikutukset luontoon

Hanke sijoittuu luonnon monimuotoisuuden ydinalueelle Karvian ja Parkanon rajalle, useiden Natura 2000 - ja luonnonsuojelualueiden välittömään läheisyyteen. Alue kuuluu maakuntakaavassa tunnistettuun ekologisten yhteyksien ja luonnonverkoston kokonaisuuteen. Tuulivoima- ja sähkönsiirtorakentaminen pirstoisi ekologistia käytäviä ja heikentäisi alueen luonnon toiminnallista eheyttä. Sähkönsiirtolinjojen reiteillä vaarantuisivat myös liito-oravien elinympäristöt sekä muut arvokkaat luontokohteet. Karvianjoen Natura-alueeseen ja erityisesti raakun elinympäristöön kohdistuvat riskit nähdään merkittävänä ja osin puutteellisesti arvioituina.

Häädetkeitaan alue on osa maakuntakaavassa tunnistettua luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten käytävien verkostoa, ja hankkeen nähdään olevan ristiriidassa näiden aluevarausten tavoitteiden kanssa. YVA-selostuksessa vaikutuksia Häädetkeitaaseen ja sen toiminnalliseen yhteyteen muuhun suojelualueverkostoon ei ole arvioitu riittävästi kokonaisuutena eikä yhteisvaikutuksia muiden lähialueen hankkeiden kanssa ole esitetty kattavasti. Hankkeen toteuttamisen katsotaan lisäävän painetta jo ennestään herkkään suojelualuekokonaisuuteen tavalla, joka vaarantaa Häädetkeitaan luonnonarvojen säilymisen pitkällä aikavälillä. Tuulivoimaloiden, aurinkovoima-alueiden ja niihin liittyvän infrastruktuurin, erityisesti sähkönsiirtolinjojen, katsotaan heikentävän Häädetkeitaan alueen ekologista eheyttä pirstomalla suojelualueiden välisiä yhteyksiä ja kaventamalla luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeisiä siirtymävyöhykkeitä.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu hankealueen sijoittumien Natura-alueiden väliseen ekologiseen käytävään. Viheryhteys on merkitty vain suuntaa antavasti ilman juridista suojaa, eikä voimaloiden, teiden ja sähkölinjojen yhteistä estevaikutusta ole arvioitu riittävästi, vaikka se voi heikentää laajemmin suojeluverkoston toimivuutta. Ekologista kytkeytyvyyttä ei voida arvioida viivamaisena karttatarkasteluna tai kulkureittejä piirtämällä. Häiriöiden kumulatiivinen vaikutus ja eri lajeille ominaiset verkostot luonnon monimuotoisuuden ydinalueille tulee säilyttää. Varovaisuusperiaate edellyttää, että tällaisia vaikutuksia ei vähätellä silloin, kun arvioitava alue sijaitsee Natura-alueen, tiukasti suojellun luonnonpuiston ja kansallisesti arvokkaiden lintualueiden

Perusteltu päätelmä

22.6.2026

LVV-U/38053/2026

Julkinen

välisessä ekologisessa solmukohdassa. Monimuotoisuusalueiden edustavuus varmistaa sen, että lajien kestävyys paranee ja lajikirjo säilyy myös alueiden ulkopuolella.

Mikäli Natura-alueiden reunoille suunniteltu tuulivoima rakentuu, erityisesti Puurokeidas-Hannankeitaan Haitinkankaan puoleinen ja Häädetkeitaan Kangaslammin puoleinen hankealue muodostavat suojelluille Natura-alueille tuulivoimaloiden muodostaman muurin, jonka dominanssi ja visuaaliset haitat ovat erittäin suuret ja merkittävät. Niiden väliin jäävä erämainen alue kapenee erittäin merkittävästi ja muuttaa totaalisesti niin linnuston kuin muidenkin lajien käyttämien alueiden luonteen. Natura ja FINIBA-alueita koskeva 5 kilometrin suojavyöhyke tuuli- ja aurinkovoiman hankealueiden reunaan on välttämätön ja perusteltu, jotta Natura- ja FINIBA-alueiden linnustollinen ja ekologinen arvo ei heikkene.

Metsäpeuran vaikutusten arvioinnissa on tärkeää huomioida alueen potentiaalinen elinympäristö, vaikka lajia ei siellä tällä hetkellä esiinny. Mallinnus osoittaa alueen olevan erittäin sopiva elinympäristö Suomenselän eteläpuolella ja myös aiemmin käytössä, tarjoten sekä rauhallisia kesälaidunalueita että yhteydet talvilaitumille. Suomea velvoittavat direktiivit ja suojelutavoitteet korostavat lajin säilyttämistä sekä elinympäristöjen ja geeniperimän turvaamista. Vapautettujen yksilöiden odotetaan palaavan myös eteläpuolelle, mikä edellyttää ajantasaista ja kattavaa selvityspohjaa, erityisesti huomioiden lajin liikkuminen, häiriöherkkyys ja ekologisten käytävien tarve.

Lisäksi kritisoidaan Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntämän poikkeamisluvan perusteita luontodirektiivin IV(a) lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiskiellosta sekä sitä, että poikkeamislupa on myönnetty YVA-menettelyn ollessa kesken.

Mielipiteissä huomautetaan myös lentoestevalojen valosaasteen vaikuttavan haitallisesti myös eläimistöön.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Hankkeen toteuttaminen heikentäisi merkittävästi elinympäristön viihtyisyyttä melun, välkkeen ja maisemamuutosten seurauksena. Metsien poistaminen sähkönsiirtolinjojen alta lisäisi liikenteen ja tuulivoimaloiden melun suoraa vaikutusta asuinalueille. Melumallinnus osoittaa, että kymmeniä rakennuksia sijoittuu 35–40 dB meluvyöhykkeelle. Tutkimusten mukaan tuulivoimalamelu voi aiheuttaa häiriötä jo näillä tasoilla, ja se koetaan usein häiritsevämpänä kuin esimerkiksi liikennemelu samalla desibelitasolla. Lisäksi tuulivoimaloiden äänessä esiintyy tyypillisesti amplitudimodulaatiota eli sykkivää "lajojen huminaa". Tutkimusten mukaan tällainen sykkivä melu koetaan häiritsevämpänä kuin tasainen melu samalla keskimääräisellä tasolla. Maaseutualueella taustamelu on yleensä hyvin alhainen – noin 15 dB. Kun tuulivoimalamelu nostaa melutason 35–40 dB:iin, muutos on subjektiivisesti kaksinkertainen äänen voimakkuuden kokemuksena. Tämän vuoksi meluvaikutusta ei tulisi arvioida pelkästään absoluuttisen desibelirajan perusteella vaan suhteessa alueen nykyiseen hiljaiseen äänimaisemaan. Hankkeen vaikutusalueella sijaitseva Ojajärvi on

tärkeä virkistys- ja kalastuskohde, jossa ääni kantautuu veden yli tavanomaista paremmin. Mallinnuksessa ei ole huomioitu riittävästi vesialueen vaikutusta eikä vastarannan asutusta. Todelliset meluvaikutukset voivat olla arvioitua suuremmat, joten tuloksia tulisi tarkastella varovaisuusperiaatteella ja arvioida erikseen vaikutus järven virkistyskäyttöön.

Mielipiteissä todetaan, ettei välkemallinnus ota huomioon puustoa ja rakennuksia, jotka muuttavat ajan myötä. Metsähakkuiden myötä välkkeen vaikutus kasvaa. Välkemallinnus ei myöskään huomioi pihapiirien ja ikkunoiden suuntia alueen pihoilta ja taloissa, eikä päivittäin käytettäviä teitä kuten Raivalantietä. Sekä välkkeen että melun osalta huomautetaan, että kiinteistöjen asukkaat eivät saa kompensatiota, vaikka melun ja välkkeen ohjearvot ylittyvät.

Sekä melu- että välkemallinnuksen kritisoidaan sisältävän teknisiä epävarmuustekijöitä, jotka voivat johtaa todellisen meluvaikutuksen aliarviointiin. Yhteysviranomaisen toivotaan tuovan esille mallinnuksiin liittyvät ongelmat.

Asutuksen jääminen useiden voimajohtojen ja tuulivoima-alueiden väliin heikentää kohtuuttomasti asumisviihtyvyyttä, etenkin Honkaluoman kylässä. Kiinteistöjen arvojen alenemista sekä rakennusten ja maa-alueiden käyttömahdollisuuksien rajoittumista pidetään todennäköisinä. Samalla hiljaiseen luontoympäristöön liittyvät arvot ja virkistysmahdollisuudet vaarantuisivat. Hanke täyttää Parkanon Vuorijärven alueen virkistyskäytön ja kiinteistöjen arvonlaskun näkökulmasta alueidenkäyttölaissa määritellyn kohtuuttoman haitan tunnusmerkit.

Mielipiteissä huomautetaan, ettei yksittäiset lomarakennusten käyttötarkoituksen muutokset poista tai vähennä hankkeen vaikutusalueen muille asukkaille aiheutuvia haittoja. Myöskään voimajohtoalueelle haettavaa lunastuslupaa ei voi perustella sillä, että haitoista kärsivät kiinteistöt lunastetaan, jolloin toiminnalle asetetut ohjearvot voivat ylittyä.

Mielipiteissä huomautetaan, että asukaskyselyn tulosten perusteella hankkeen sosiaalinen hyväksyttävyyys on heikko juuri sillä alueella, johon vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tätä tulosta ei kuitenkaan ole otettu huomioon.

Yhteisvaikutukset

Hankkeen yhteisvaikutuksia muiden tuulivoima- ja sähkönsiirtohankeiden kanssa ei ole arvioitu riittäväällä tarkkuudella tai laajuudella. Yhteisvaikutuksia on mallinnettu vain maiseman ja maakotkan osalta. Yhteismelumallinnusta ja -välkemallinnusta Kangaslammin tai muiden hankkeiden kanssa ei ole tehty. Useat asuinalueet sijoittuisivat kahden tai useamman tuulivoima-alueen väliin, eikä tällaisten tilanteiden pitkäaikaisista vaikutuksista ihmisten terveyteen ja elämänlaatuun ole olemassa riittävää tutkimustietoa. Yhteisvaikutukset kohdistuvat samanaikaisesti maisemaan, luontoon, suojelualueisiin, linnustoon, ekologiaan yhteyksiin sekä asumisympäristöihin.

Linnuston yhteisvaikutusten kannalta tilanne on erityisen haastava. Haitinkankaan, Kangaslammin ja Takakangas–Pihlajaharjun hankkeet sijoittuvat lähelle toisiaan ja osittain samojen lajien liikkumisalueille. Haitinkankaan hankealueen läheisyyteen sijoittuvat FINIBA- alueet muodostavat useille petolinnuille laajan ja yhtenäisen metsä- ja suoympäristön, jonne rakentamisen aiheuttama häiriö, maisemamuutos ja törmäysriski kasaantuvat useiden hankkeiden seurauksena.

Sähkönsiirron vaikutukset

Sähkönsiirron vaihtoehtoa SVE3 vastustetaan useassa mielipiteessä, koska se kulkisi Karvianjoen Natura –alueen sekä arvokkaiden kulttuurimaisemien ja asutuksen halki. Karvianjoen Natura–alueella esiintyy Raakkua. Vaikutukset raakkujen elinympäristöön tulee tutkia tarkemmin. Vaihtoehto aiheuttaisi merkittäviä luonto-, maisema- ja asumishaittoja sekä kohtuuttomia menetyksiä yksittäisille maanomistajille metsänkaatojen, käyttörajoitusten ja pakkolunastusten seurauksena. Sähkönsiirron yhteisvaikutuksia ei ole koettu arvioidun riittävästi eikä siinä ole huomioitu kaikkia alueen sähkönsiirtohankeita.

Muut vaikutukset

Suurten voimaloiden liike ja valot häiritsevät kuljettajan huomiota, erityisesti mutkaisella tiellä ja risteyksissä. Liikenneturvallisuusvaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi, ja lisääntyvä raskas liikenne sekä tien heikko kunto kasvattavat riskejä.

Pintavesivaikutusten osalta todetaan, että pelkkä hulevesisuunnitelma ei ole riittävä, vaan alapuolisia vesiä on suojeltava riittävän tehokkailla rakenteilla. Tuotantoalueen rakentamisen ja toiminnanaikaisia päästöjä tulee myös seurata alapuolisissa vesistöissä.

Hankeen toteuttamiseen tarvittava murske on tarkoitus ottaa hankealueen ulkopuolelta. Tarvittavan kivennäisaineksen määrä on huomattava. Vaikutusten arviointi ei käsittele muuhun ympäristöön kohdistuvia muutoksia riittävästi. Sitä, mistä kivennäismaa-ainekset aiotaan ottaa ja mikä niiden tosiasiallinen määrä on, tulee selvittää. Hankealueen turvemaaperän pehmeys kasvattanee tarvittavia maa-aineksen määriä.

Hanke voi heikentää radio-, puhelin- ja TV-yhteyksiä, mikä korostuu jo ennestään heikolla kuuluvuusalueella. Vaikutukset voivat kumuloitua useiden hankkeiden yhteisvaikutuksena.

4 Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevyydestä

Yhteysviranomainen on tarkistanut arviointiselostuksen riittävyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Yhteysviranomaisen arvion mukaan Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen arviointiselostus täyttää riittävältä osin YVA-lain 19 §:n ja valtioneuvoston

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä antaman asetuksen (YVA-asetus 277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset.

Arviointiselostuksessa on esitetty sen laadintaan osallistuneiden koulutus ja kokemus. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään YVA-lain 33 §:n mukaisesti riittävä asiantuntemus arviointiselostuksen ja sen sisältämien erillisselvitysten laatimiseen.

Arviointiselostus on pääosin laadittu arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta, eikä se sisällä sellaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Useiden vaikutustyyppien kohdalla vaikutusten arvioinnin päättelyketjuja kuvaillaan niukasti, eikä merkittävyyden arvioinnin johtopäätöksiä kuvata perustellen. Vaikka arvioinnin päättelyketjujen kuvailuissa ja johtopäätösten perusteluissa on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan puutteita, yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostus on riittävä hankkeen merkittävien vaikutusten tunnistamiseksi ja perustellun päätelmän antamiseksi.

Arviointiselostus on erittäin laaja kokonaisuus ja sisältää paikoin laajoja yleisiä kuvauksia, joiden ei voi katsoa olevan välttämättömiä vaikutusten arvioinnin näkökulmasta. Kaikkia vaikutustyyppisiä on käsitelty yhtäläisellä tarkkuudella niiden merkittävyydestä huolimatta, mikä yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan osaltaan heikentää selostuksen ja vaikutusten arvioinnin luettavuutta. Arviointiselostuksessa on myös runsas määrä liitteitä, mikä lisää tiedon hajanaisuutta.

Hankkeen eri vaikutusten merkittävyys on arvioitu asteikolla vähäinen-kohtalainen-suuri-erittäin suuri. Arviointiselostuksen puutteena on, että arvioinnin perusteella ei kuitenkaan esitetä selkeää johtopäätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Yhteysviranomaisen katsoo, että loppupäätelmän selkeyttämiseksi olisi ollut hyvä todeta suoraan, mitkä ovat arvioinnin perusteella hankkeen todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia. Yhteysviranomaisen esittää myöhemmissä osissa oman näkemyksensä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Arviointiselostuksen mukaan hankkeesta suuren kielteisiä vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön, ääniympäristöön, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (valo-varjo-olosuhteet, viihtyvyys, metsästys), liikenteeseen ja linnustoon. Kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia todetaan aiheutuvan maisemaan ja kulttuuriympäristöön, virkistyskäyttöön, viestiliikenteeseen, suojelualueisiin ja ekologiin yhteyksiin, kasvillisuuteen, luontotyypeihin ja elinympäristöihin sekä muuhun elämistöön. Sähkönsiirrolla katsotaan

olevan suuria kielteisiä vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön (SVE1) ja kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia suojelualueisiin ja ekologisiin yhteyksiin (SVE1), kasvillisuuteen luontotyyppeihin ja elinympäristöihin (SVE1), linnustoon (SVE2) sekä muuhun eläimistöön (SVE3).

Yhteysviranomaisen korostaa erityisesti linnustoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä ja katsoo niiden merkittävyyden aliarvioituksi arviointiselostuksessa. Hankkeella on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan erittäin suuria kielteisiä vaikutuksia maakotkaan, joka on luonnonsuojelulain 73 §:n mukainen laji. Hankkeella on maakotkan lisäksi useita muita vähintään kohtalaisen kielteisiä arvioituja linnustovaikutuksia. Aurinkovoima-alueen toteuttaminen saattaa merkittävästi muuttaa linnustollisesti arvokkaiden alueiden olosuhteita.

Luonnonympäristöön kohdistuvien vaikutusten lisäksi yhteysviranomaisen korostaa ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joihin sisältyy erilaisia vaikutustyyppisiä. Hankealueen ympärillä sijaitsee vakituista ja vapaa-ajan asutusta. Hankkeessa laaditun melumallinnuksen perusteella melulle asetettu ohjearvo 40 dB ylittyy lähimmissä asuin-kohteissa ja niihin kohdistuu myös merkittäviä välkevaikutuksia. Hankealueen lähistöllä on useita virkistykseen käytettyjä alueita, joissa maiseman muutos voi vaikuttaa virkistyskokemukseen. Yhteysviranomaisen nostaa lisäksi esiin hankkeen länsipuolelle sijoittuvan toiminnassa olevan Kantin tuulivoimapuiston, jonka kanssa aiheutuu erityisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia yhteisvaikutuksia.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta aiheutuu lisäksi merkittäviä vaikutuksia eräisiin arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin. Kuten arviointiselostuksessa on todettu, joitain edellä mainittuja vaikutuksia on mahdollista lieventää ja ehkäistä erinäisillä lieventämistoimenpiteillä.

5.1 Vaikutukset luonnonympäristöön

Hankkeen vaikutukset luontoon on tunnistettu vaihtelevasti. Monen vaikutusmekanismin kohdalla vaikutusten suuruuden arvioinnin tueksi ei olla esitetty kattavasti tutkimustietoa tai arviot vaikutuksen suuruudesta ovat väitteenomaisia. Vaikutusten muodostumista on paikoin käsitelty hyvin niukasti, ja joitakin vaikutusmekanismeja ei olla tunnistettu lainkaan, kuten esimerkiksi tuulivoimalan toiminnan aikaista häiriövaikutusta maanisäkkäisiin ja niiden elinympäristön laatuun. Yhteysviranomaisen ei yhdy arvioinnin kaikkiin johtopäätöksiin luontoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyydestä, vaan katsoo osan vaikutuksista aliarvioituiksi.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Hankealueen kasvillisuus ja luontotyypit ovat pääosin varsin muuttuneita. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen yhteydessä tunnistettiin muutamia muuttuneita kosteikkoluonnon kohteita, jotka on esitetty arviointiselostuksen kuvassa 201. Kaikissa vaihtoehdoissa osoitetaan maankäytön muutoksia näille monimuotoisuutta turvaaviksi tunnistetuille luontotyypeille tai niiden läheisyyteen. Hankealueen vaikutukset kasvillisuuteen ja

luontotyyppeihin on arvioitu lähinnä näihin arvokkaaksi luontokohteisiin kohdistuvien vaikutusten kautta, eikä tavanomaista luontoa ole otettu juurikaan huomioon. Vaikutukset on arvioitu merkittävydeltään kohtalaiseksi kielteiseksi vaihtoehdossa VE1 ja vähäiseksi kielteiseksi vaihtoehdoissa VE2 ja VE3. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnin johtopäätöksiin vaikutusten merkittävydestä. Kappaleessa 16.8. on tunnistettu kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia tehokkaasti lieventäviä toimenpiteitä, joiden toteuttamista yhteysviranomaisen puoltaa.

Sähkönsiirron vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin on reittivaihtoehdon SVE1 osalta arvioitu kohtalaiseksi kielteiseksi ja reittivaihtoehdon SVE3 vähäiseksi kielteiseksi. Vaikutukset syntyvät luontoselvityksessä havaittujen luontotyyppien heikentymisestä ja tavanomaisen luonnon häviämisestä sähkönsiirtoreitin varrelta. Vaikutusten merkittävyys on todennäköisesti arvioitu oikeasuuntaisesti ja yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnin johtopäätöksiin sähkönsiirron kasvillisuus- ja luontotyyppivaikutusten osalta.

Linnusto

Linnustoon kohdistuvien vaikutusten tausta-aineistona on käytetty useita hankkeessa tehtyjä maastaselvityksiä. Maastaselvitysten avulla on alueelta tunnistettu joitakin linnustollisesti arvokkaita kohteita. Linnustonselvitysten menetelmät ovat vaihtelevasti yleisesti käytössä olevien ohjeistusten ja käytäntöjen mukaisia. Esimerkiksi pöllöselvityksen täydennys vuonna 2025 on tehty huomattavan myöhään, miltei toukokuussa (29.4.), jolloin ei ko. vuoden osalta voida poissulkea sitä, että alueella on voinut olla epäonnistuneita pesintäyrityksiä. Tämä on oleellista esimerkiksi huuhkajan pesinnän toistuvuuden tulkinnan kannalta.

Linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on tukeuduttu niukalti tutkimustietoon. Tuulivoiman tärkeimmät vaikutusmekanismit on kuitenkin oikeellisesti tunnistettu liittyvän suoriin ja epäsuoriin elinympäristön muutoksiin rakentamisen ja tuulivoiman toiminnan aiheuttaman häiriön myötä, törmäysvaikutukseen ja lisääntyvään ihmistoimintaan. Vaikutuksia on käsitelty arviointiselostuksen runkotekstissä eri lajiryhmien kannalta yleisesti, ja vaikutusten merkittävyys on koostettu linnustoon kokonaisuutena. Sellaisten vaikutusten, jotka kohdistuvat johonkin tiettyyn tunnistettuun linnustollisesti arvokkaaseen kohteeseen, käsitteleminen erillisenä selventäisi hankkeen vaikutusten huomioon ottamista hankkeen jatkokehityksessä.

Vaikutusten merkittävyys muodostuu vaikutuskohteen herkkyyden ja muutoksen suuruuden kautta. Arviointiselostuksessa esitetyt arviot vaikutuskohteiden herkkyydestä tai muodostuvien vaikutusten suuruudesta esitetään kuitenkin väitteenomaisina, eikä niitä perustella riittävästi. On esimerkiksi epäselvää, miksi aivan hankealueen lähiympäristöön sijoittuvat kansallisesti merkittävät linnustoalueet on arvioitu herkkyydeltään vain kohtalaisiksi, etenkin niitä osin, kuin ne ovat päällekkäisiä Natura-suojeluverkoston alueiden kanssa. Paikoin on myös epäselvää, miksi jotkin selvityksissä korostuneet linnustollisesti arvokkaat alueet on asetettu LUOPAS-oppaan mukaisiin arvoluokkiinsa. Peltosirkku on esimerkiksi äärimmäisen uhanalainen (CR) laji, jonka kanta on lähes täysin romahtanut viimeisien vuosikymmenien aikana. Lajin pesimäympäristöistä monet ovat

hävinneet tai tuhoutuneet kokonaan. Tällöin olisi tällaisten kohteiden arvottaminen arvoluokkaan 2 (monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät kohteet) todennäköisesti oikeellisempi arvio kuin arvoluokkaan 3 (monimuotoisuutta turvaavat kohteet) arvottaminen. Vaikutuskohteen arvon aliarvioiminen vähentää arvioitavien vaikutusten merkittävyyttä, joka saattaa aiheuttaa vääristymiä hankkeen merkittävien vaikutusten tunnistamisessa.

Päiväpetolinnut

Hankealueelta ja sen lähetyviltä on selvityksissä ja lähtötietojen perusteella tunnistettu useita päiväpetolintujen reviirejä sekä pesäpaikkoja. Näistä lajeista mehiläishaukan, sääksen ja hiirihaukan tunnetaan olevan tuulivoiman kanssa törmäyksille alttiita lajeja. Mehiläishaukan kanta on voimakkaasti taantunut ja lajiin mm. tuulivoimasta syntyvän lisäkuolleisuuden on katsottu olevan todennäköisesti merkittävämpi uhka kuin aiemmin on oletettu. Tämän tiedon valossa yhteysviranomaisen katsoo, että tunnistettu 0,05 yksilön vuosittainen lisäkuolleisuus on arvioitava vähäistä suuremmaksi vaikutukseksi.

Maakotka

Maakotkaan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu eri suuruisiksi riippuen siitä, perustetaanko arviointi maastohavaintoihin vai maakotkan mallinnettuihin reviireihin. Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnin taustalla olevien epävarmuustekijöiden takia on arviointi ainakin osin perustettava elinympäristömallinnuksiin, jolloin vaikutukset muodostuvat erittäin suuriksi kielteisiksi kaikissa hankevaihtoehdoissa. Maakotkan pesäpaikkoja koskee luonnonsuojelulain 73 §:n mukainen suoja. Täten hankkeen vaikutukset maakotkaan ovat luonnonsuojelulain vastaisia. Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hankkeelle luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen luvan poiketa lain 73 §:n rauhoitussäännöksistä, mikäli luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Muuttolinnusto

Muuttolinnustoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu perustuen pitkälti tehtyihin kevät- ja syysmuuttoseurantoihin. Seurantojen merkittävimminä tuloksina voidaan pitää tavanomaista runsaampaa hanhien muuttoa alueella, joka osoittaa alueen olevan harmaahanhilajien kannalta tärkeällä keväisellä muuttoreitillä. Kaikkiaan muuttolinnustoon tuotantoalueesta kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi kaikissa vaihtoehdoissa, ja yhteysviranomaisen yhtyy johtopäätökseen. Sähkönsiirron osalta vaikutus on arvioitu todennäköisesti oikeansuuntaisesti vähäisiksi kaikissa vaihtoehdoissa.

Linnusto yhteenveto

Linnustoon kohdistuvat vaikutukset ovat merkittäviä kielteisiä, ja siten hankkeen luontovaikutuksista keskeisimmät. Linnustoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu muodostuvan merkitykseltään suuriksi kielteisiksi useiden eri vaikutusten osasummana. Yhteysviranomaisen katsoo vaikutuksen olevan aliarvioitu. Etenkin huomioon ottaen sen, että mainittuun maakotkaan on arvioitava erittäin suuria kielteisiä vaikutuksia, kohdistuu

Perusteltu päätelmä

22.6.2026

LVV-U/38053/2026

Julkinen

kokonaisuutena linnustoon suurta merkittävämpiä vaikutuksia. On ollut lähtökohtaisesti perusteltua arvioida, että useista kohtalaisiksi kielteisiksi arvioituista vaikutuksista kumuloituisi kohtalaista suurempia kielteisiä vaikutuksia. Hankkeella on maakotkan lisäksi useita muita vähintään kohtalaiseksi kielteiseksi arvioitavia linnustovaikutuksia, joista osa saattaa olla myös kohtalaista suurempia. Aurinkovoima-alueen toteuttaminen eri vaihtoehtoissa saattaa merkittävästi muuttaa tunnistettujen linnustollisesti arvokkaiden alueiden olosuhteita (kuvat 215 ja 216), jolloin niiden potentiaali saatetaan jopa menettää. Hankkeen vaikutusten tarkastelu osa-alueittain tarkemmalla tasolla on kuitenkin ratkaistavissa hankkeen jatkokehityksessä, jolloin voidaan YVA-menettelyssä yleisesti todeta linnustoon kohdistuvien vaikutusten muodostuvan erittäin suuriksi.

Luontodirektiivin IV-liitteen lajit ja muu eläinlajisto

Hankkeen vaikutukset luontodirektiivin IV-liitteen lajeihin ja muuhun eläinlajistoon on arvioitu kokonaisuutena VE1 ja VE2 kohtalaiseksi kielteiseksi ja hankevaihtoehdossa VE3 vähäiseksi kielteiseksi ja sähkönsiirtoreittien osalta SVE1 vähäiseksi kielteiseksi ja reittivaihtoehdossa SVE3 kohtalaiseksi kielteiseksi. Tämä johtopäätös hämärtää arvioinnin tuloksia, sillä osa-alueittain luontoarvoihin kohdistuu kuitenkin suuria kielteisiä vaikutuksia. Yhteysviranomaisen ei yhdy arvioinnin johtopäätöksiin eläinlajiston osalta, sillä kokonaisuutena vaikutusten esittäminen kohtalaisina yksinkertaistaa vaikutuksia liiallisesti. Lupa- ja valvontavirasto yhtyy osa-alueittain esitettyihin johtopäätöksiin (taulukot 88.–94.) hankkeen vaikutuksista eläinlajistoon muiden lajien paitsi liito-oravan osalta.

Kappaleessa 18.7 ei olla tunnistettu sitä, että esimerkiksi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen huomioon ottaminen rakentamisessa ja vesienhallinnassa on välttämätöntä, sillä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla suojeltuja. Mikäli lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymistä tai niiden hävittämistä ei hankkeessa voida välttää, on toimijan haettava Lupa- ja valvontavirastolta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista lupaa poiketa lain 78 §:n mukaisesta heikentämiskiellosta.

Liito-orava

Vuoden 2024 liito-oravaselvityksissä selvitysten kohdentamisen perusteet jäivät osin epäselviksi, ja selvitykset rajoittuivat verrattain suppealle alueelle. Selvityksissä tunnistettiin SVE 1 -alueelta ennalta tunnettuja liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja Fingrid Oyj:n Kristiinankaupunki-Nokia (400 + 110 kV) voimajohtohankkeessa laaditun selvityksen mukaisesti. Lisäksi SVE 3 -alueella todettiin Fingrid Oyj:n voimajohtohankkeessa aiemmin tunnistettuja kohteita, ja selvityksen yhteydessä tunnistettiin hankealueen välittömästä läheisyydestä uusi lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka tärkeisiin kulkuyhteyksiin hankkeesta arvioitiin syntyvän vaikutuksia. Selvitysaineistossa, erityisesti karttakuvissa, esitettiin runsaasti vaikutusten arvioinnin kannalta olennaista tietoa.

Vuonna 2025 selvitystä täydennettiin erityisesti sen arvioimiseksi, millaisia vaikutuksia SVE 1 -alueen varrella sijaitsevaan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuu. Kyseinen lisääntymis- ja levähdyspaikka paikannettiin, ja sen todettiin sijaitsevan aivan suunnitellun sähkönsiirtoreitin välittömässä läheisyydessä siten, että sekä Fingrid Oyj:n Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohanke (400 + 110 kV), että hankkeen sähkönsiirto sijoittuvat rinnakkaisesti sen viereen. Tällaisessa tilanteessa kulkuyhteyksien säilyminen edellyttää niiden turvaamista tai vaihtoehtoisten yhteyksien olemassaolon luotettavaa varmistamista. Suunnittelun Koivumäen puronvarsilehdon liito-oravakohteen läheisyydessä todetaan YVA-selostuksessa olevan yhä osin kesken. Selostuksen sivulla 504 todetaan, että ”mikäli sähkönsiirron toteutusvaihtoehdoksi valitaan SVE1, voi lajille tärkeä kulkuyhteys heikentyä puuton poiston seurauksena, jolloin myös lisääntymis- ja levähdyspaikka voi heikentyä”. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä niille johtavat tärkeät kulkuyhteydet ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla suojeltuja, eli niitä ei saa heikentää tai hävittää. Koivumäen puronvarsilehdon kohdalla on varmistuttava siitä, että lisääntymis- ja levähdyspaikka tai sen kulkuyhteydet eivät heikenny, tai muutoin hankkeesta aiheutuu luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia vaikutuksia. Mikäli lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymistä tai niiden hävittämistä ei hankkeessa voida välttää, on toimijan haettava Lupa- ja valvontavirastolta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista lupaa poiketa lain 78 §:n mukaisesta heikentämiskiellosta. Koska kyseessä on tiukasti lain suojelema kohde, tulisi sen herkkyyttä arvioida erittäin suureksi. Vaikutukset tulisi siis arvioida suuriksi, eli tässä tapauksessa merkittäviksi, edellä mainittujen seikkojen myötä arviointiin jäävien epävarmuuksien takia.

Viitasammakko

Viitasammakkoon kohdistuvat vaikutukset on tunnistettu suuriksi. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee luonnonsuojelulain 78 §:n hävittämis- ja heikentämiskiello. Täten on hankkeessa varmistuttava siitä, että lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin kohdistuvat heikentävät vaikutukset voidaan välttää.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on 6.2.2025 myöntänyt Elements Suomi Oy:lle luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen poikkeamisluvan (VARELY/8787/2024) koskien eräiden aurinkoenergian tuotantoon suunniteltujen alueiden toteuttamista, jotka ovat osa myös Haitinkankaan hanketta. Luvassa on määritetty miltä osin luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesta heikentämiskiellosta voi poiketa. Mikäli lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymistä tai niiden hävittämistä ei hankkeessa voida välttää, muilta osin kuin on määritetty jo myönnetyssä poikkeamisluvassa, on toimijan haettava Lupa- ja valvontavirastolta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista lupaa poiketa lain 78 §:n mukaisesta heikentämiskiellosta.

Yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnin johtopäätökseen vaikutuksen suuruudesta.

Suojelualueet

Luonnonsuojelualueisiin kohdistuvien vaikutusten mekanismit on tunnistettu riittävästi itse luontoarvojen osalta. Yhteysviranomaisen painottaa kuitenkin, että luonnonsuojelualueilla

on myös merkittävä virkistysvaikutus, johon ei olla otettu kantaa suojelualueita käsittelevässä kappaleessa. Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin on kokonaisuudessaan arvioitu kohtalaisiksi kielteisiksi, joka on todennäköisesti oikeansuuntainen arvio vaikutusten merkittävydestä.

Natura-arviointi

Lupa- ja valvontavirasto on antanut hankkeen yhteydessä tehdystä, Suomijärven Natura-alueita koskevasta Natura-arvioinnista erillisen lausunnon, joka on tämän perustellun päätelmän liitteenä. Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen, jonka mukaan Suomijärven Natura-alueeseen ei kohdistu merkittäviä vaikutuksia.

Ekologinen verkosto

Ottaen huomioon hankkeen sijoittumisen tunnetulle ylimaakunnalliselle ekologiselle yhteydelle, on hankkeen vaikutuksia ekologiseen kytkeytyvyyteen arvioitu odotettua vähäisemmäksi. Vaikutusten arviointi perustuu pitkälti Satakunnan viherrakenneselvityksen (Ahlman ja Hankonen 2021) paikkatietoaineistossa esitettyjen ohjeellisten viherkäytävien tarkasteluun. Tosiasiassa ekologiset yhteydet yhdistävät luonnon ydinalueita moninaisemmin, ja selvityksessä esitettyjen viherkäytävien on ollut tarkoituskin olla luonnoksenomaisia. Esimerkiksi koillis-lounassuunnassa lyhin yhteys Horjunkeitaan ja Suomijärven Natura-alueiden välillä kulkee suoraan hankealueen läpi. Nykyisellään alue on talousmetsän ja turvetuotantoalueiden muodostamaa mosaiikkia, joka vaikei olekaan ihanteellista kulkuyhteyksien säilymisen kannalta, ei ole kuitenkaan sivuuttamisen arvoista. Tätä kokonaiskuva-ajattelua tukee myös tunnistetun ydinalueen 3 rajaus, joka käsittää myös muuttuneita ympäristöjä ja hankealueen kokonaisuudessaan. Ekologisten yhteyksien toiminnallisuuden kannalta on myös oleellista elinympäristön laatu, jolloin pelkkään menetettyyn metsä alaan perustuva arviointi ei ota luontoarvolle keskeisiä vaikutusmekanismeja huomioon. Hanke sijoittuu keskeisesti eri suojelualueverkoston osien väliin. Näiden suojeluverkoston osien välinen kytkeytyvyys muodostuu pitkälti turvetuotannossa ja nykyisellään maa- ja metsätalouskäytössä olevasta yhtenäisestä ”tavanomaisen luonnon” alueesta, jolle Haitinkankaan hanke keskeisesti sijoittuu. Selostuksessa ei ole riittävästi tarkasteltu sitä, miksei tämän alueen elinympäristön heikkenemistä ole tarvinnut ottaa arvioinnissa huomioon, etenkin kun alue on osoitettu Satakunnan viherrakenneselvityksessä luonnon ydinalueeksi. Vaikka se onkin usein ihmisen voimakkaasti muokkaamaa, muodostaa tavanomainen luonto valtaosan maakuntatason ekologisista yhteyksistä.

5.2 Ihmisiin kohdistuvat

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset koostuvat erilaisista vaikutustyypeistä. Arviointiselostuksessa on arvioitu vaikutusten merkittävyyttä eri vaikutustyypeillä, mutta ei ole tehty kokoavaa johtopäätöstä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan selostuksessa on kuitenkin esitetty arviointi ihmisten elinoloihin ja

viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista on riittävä merkittävien vaikutusten tunnistamiseksi.

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset korostuvat hankkeen toiminnan aikana ja ovat luonteeltaan pitkäaikaisia. Myös rakentamisen aikana hankkeesta aiheutuu vaikutuksia lähialueille, mutta niiden voidaan katsoa olevan kohtalaisen väliaikaisia.

Hankealueen ympärillä sijaitsee sekä vakituista että vapaa-ajan asutusta. Hankealueen rajan välittömään läheisyyteen sijoittuu yksi vakituinen asuinrakennus. Sähkönsiirtolinjan SVE1 osalta asutuksen läheisyys korostuu erityisesti Suomijärven kylässä, Ylisenpään kylässä ja Kuivasjärvellä. Vaihtoehdon SVE3 osalta korostuu asutuksen läheisyys Honkaluoman ja Korpikylän alueella. Kummassakaan sähkönsiirtovaihtoehdossa voimajohdon johtoalueelle ei sijoitu asuinrakennuksia.

Kaikissa toteutusvaihtoehdoissa hankealueen sisälle sijoittuu yksi vapaa-ajan rakennus. Arviointiselostuksen mukaan hankkeesta vastaava on sopinut kiinteistön omistajan kanssa toimenpiteistä, joiden johdosta kiinteistö ei ole enää loma-asuntokäytössä. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaikutusten arvioinnissa kyseistä vapaa-ajan asuinrakennusta tulee käsitellä rekisteritietojensa mukaisesti vapaa-ajan asuinrakennuksena, jos käyttötarkoitusta ei ole vielä tosiasiallisesti muutettu.

Hanke muuttaa alueen äänimaisemaa. Selostuksen mukaan ohjearvo 40 dB ylittyy yhden asuinrakennuksen ja alueella sijaitsevan lomarakennuksen kohdalla vaihtoehdoissa VE1 ja VE2. Vaihtoehdossa VE3 ohjearvo ylittyy hankealueella sijaitsevan lomarakennuksen kohdalla. Kaikissa vaihtoehdoissa on lisäksi rakennuksia, joissa mallinnettu melutaso on lähellä ohjearvoa, vaikka sitä ei saavutetakaan. Hankkeen meluvaikutukset on katsottu vaihtoehdossa VE1 suuren kielteiseksi, vaihtoehdossa VE2 kohtalaisen kielteiseksi ja vaihtoehdossa VE3 vähäisen kielteiseksi. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että hankkeessa laaditun melumallinnuksen tulokset ovat hyvin samankaltaiset vaihtoehdoissa VE1 ja VE2. Arviointiselostuksesta ei käy ilmi perusteita sille, miksi vaikutuksen merkittävyys on arvioitu eri suuruisiksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 meluvaikutukset ovat suuren kielteisiä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaihtoehdon VE3 aiheuttamien meluvaikutusten voidaan katsoa olevan myös suurempia kuin vähäisiä.

Hankkeesta aiheutuu vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 välkettä yli 8 tuntia vuodessa yhdeksään asuinrakennukseen ja kahteen lomarakennukseen. Yhteen asuinrakennukseen kohdistuu välkettä vaihtoehdossa VE1 yli 27 tuntia ja vaihtoehdossa VE2 yli 23 tuntia vuodessa. Vaihtoehdossa VE3 yli 8 tuntia vuodessa kohdistuu seitsemään asuinrakennukseen ja yhteen lomarakennukseen. Kaikissa vaihtoehdoissa hankealueella sijaitsevaan lomarakennukseen kohdistuu välkettä yli 50 tuntia vuodessa. Arvioinnissa on todettu, että vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 hankkeen vaikutus valo-varjo-olosuhteisiin on suuren kielteinen ja vaihtoehdossa VE3 kohtalaisen kielteinen. Yhteysviranomaisen näkemys on samansuuntainen.

Hankkeen vaikutukset ovat luonteeltaan pitkäaikaisia. Yhteysviranomaisen toteaa, että ilman lieventämistoimenpiteitä hankkeesta aiheutuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Laaditun arvioinnin perusteella hankkeen loma- ja vakituiseen asutukseen kohdistuvat melu- ja välkevaikutukset edellyttävät todennäköisesti rajoittamistoimia, jotta ohje- ja suositusarvot tulevat huomioon otetuiksi.

Arviointiselostuksessa on esitetty lieventämiskeinoja välkkeen ja melun osalta.

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen jatkosuunnittelussa tehdään päivitetty melumallinnus, kun hankkeessa käytettävä tuulivoimalatyypin on valittu.

Yhteysviranomaisen pitää tätä hyvänä toimintatapana. Yhteysviranomaisen lisäksi muistuttaa, että mikäli hankkeen vaikutukset muuttuvat YVA-menettelyssä käsitellystä, on lupaviranomaisen vastuulla tarvittaessa selvittää YVA-lain 27 §:n mukaisesti YVA-menettelyn ajantasaisuus yhteysviranomaiselta ennen lupien myöntämistä.

Hanke muuttaa myös lähialueen maisemaa. Suunnittelualueen lähiympäristössä on useita luonnon kannalta merkittäviä alueita, kuten Natura 2000-kohteita sekä laajoja suo- ja metsäalueita, joille on ominaista melko luonnontilainen ja osin erämainen maisemakuva. Tällaisissa ympäristöissä maisemamuutoksilla voi olla korostunut merkitys virkistyskokemukselle. Kuten selostuksessa todetaan, hanke ei poista virkistyskäyttöä kokonaan (pois lukien aidatut aurinkovoima-alueet), mutta maiseman merkittävät muutokset voivat heikentää virkistyskokemusta ja alueen vetovoimaa erityisesti lähialueilla.

5.3 Maankäyttö ja turvetuotantoalueet

Hankealue on nykyisin pääosin talousmetsä- ja turvetuotantokäytössä.

Arviointiselostuksessa on käsitelty melko suppeasti vaikutuksia alueen turvetuotantoon, ja siinä on tunnistettu kaksi ympäristöluvallista turvetuotantoaluetta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että aurinko- ja tuulivoiman hankealueella sijaitsee kuitenkin yhteensä kolme turvetuotantoaluetta, joiden toiminnalle on voimassa oleva ympäristölupa.

Arviointiselostuksen luvussa 9.2 ei ole tunnistettu Rannankylän aurinkovoimalan alueelle jäävää ympäristöluvallista turvetuotantoaluetta kuvassa 174, ja myös tekstissä puhutaan kahdesta turvetuotantoalueesta.

Hankevaihtoehtoon VE2 on tehty selostusvaiheessa muutoksia, ja siihen on sisällytetty erillinen 66 hehtaarin aurinkovoima-alue toiminnassa olevalle turvetuotantoalueelle.

Hankevaihtoehdossa myös tuulivoimalapaikkoihin on tehty muutoksia. Kaikissa hankevaihtoehtoissa VE1, VE2 ja VE3 on sijoitettu kaksi tuulivoimalaa turvetuotantoalueelle, joista toinen on rajattu Rannankylän aurinkovoiman hankealueen ulkopuolelle, ympäristöluvan omaavan turvetuotantoalueen lohkolle. Pohjoisin tuulivoimala sijoittuu myös ympäristöluvallisen tuotantoalueen lohkolle, tai vähintään sen rajalle.

Maankäyttöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa käsitellään turvetuotantoalueelle sijoittuminen vaikutuksia lieventävänä seikkana. Arviointiselostuksessa todetaan elinkeinovaikutuksia koskevassa osuudessa, että voimalapaikkojen ulkopuolisilta osilta turvetuotantoalueet voivat jatkaa toimintaansa. Toimintojen yhteensovittamisen

mahdollisuuksia ei kuitenkaan tarkastella laajemmin. Yhteysviranomaisen toteaa, että alueen maankäytössä tapahtuu joka tapauksessa ainakin osittainen muutos, sillä turvetuotanto ja tuuli- tai aurinkoenergian tuotanto eivät voi tapahtua samassa sijainnissa yhtä aikaa. Epäselväksi silti jää käyttömahdollisuudet ja -suunnitelmat niiden turvetuotannon osa-alueiden osalta, jotka ovat hankealueella, mutta joiden kohdalle ei suunnitella voimaloiden rakentamista. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan maankäytöllisen yhteensovittamisen tarvetta yhdessä turvetuotannon toiminnan ja mahdollisen päättymisen osalta ei ole hankkeessa riittävästi tunnistettu ja vaikutusten arviointi on tältä osin puutteellinen. Samalla hankkeen vaikutusta maankäytön muutokseen on aliarvioitu.

Arviointiselostuksesta ei ilmene uuden toiminnan sijoittamisen mahdollisuudet alueille, joilla on voimassa oleva ympäristölupa. Epäselväksi jää myös, onko hanketoimija selvittänyt turvetuotantoalueiden maanomistajien tai toiminnanharjoittajien kantaa voimaloiden sijoitukseen. Tuulivoimalan sijoittaminen turvetuotantoalueelle vaatii mm. mittavia massanvaihtoja, sekä paloturvallisuuteen ja pölyn leviämiseen, sekä jälkikäyttöön ja vesienkäsittelyyn liittyvien kysymysten ratkaisemista. Arviointiselostuksessa ei ole otettu kantaa turpeen jatkokäyttöön tai sen mahdolliseen läjittämiseen kuin yleispiirteisesti muiden maa-ainesten käsittelyn yhteydessä.

5.4 Yhdyskuntarakenne ja kaavoitus

Arviointiselostuksessa on kuvattu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä käsitelty hankkeen suhdetta niihin. Selostuksessa tuodaan esiin, että tavoitteet on huomioitu suunnittelussa. Yhteysviranomaisen kiinnittää kuitenkin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta erityistä huomiota tavoitteeseen edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Tämän tavoitteen osalta suunnitteluratkaisu ja sen perustelut jäävät osin puutteellisiksi ottaen huomioon varsinkin ekologisiin yhteyksiin kohdistuvat haitalliset vaikutukset.

Arviointiselostuksessa on esitetty pääosin yksityiskohtaisesti maakuntakaavatilanne ja sitä koskevat merkinnät sekä määräykset. Arviointiselostuksessa on tunnistettu, että Satakunnan puolelle sijoittuu tuulivoimaloita 14 (VE1), 11 (VE2) tai 10 (VE3), jolloin Satakunnassa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen raja ylittyy ja siten hanke vaatii tuulivoima-alueen kaavamerkinnän maakuntakaavaan. Aluetta ei ole osoitettu vireillä olevassa Satakunnan maakuntakaava 2050:n valmisteluvaiheen luonnosversiossa tuulivoimatuotannon alueena.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että maakuntakaavaa koskevassa osiossa ei ole huomioitu Satakunnan maakuntakaavan vesien tilaa koskevaa suunnittelumääräystä: ”Koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen alueidenkäytön suunnittelun oltava alueelle kohdistuvien vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien toteuttamista edistävää. Vesiensuojelullisesti erityisen herkillä, kaltevilla sekä eroosio- ja tulvaherkillä vesistöjen rannoilla tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukainen alueidenkäyttö suunnitella siten, että estetään tai vähennetään ravinteiden, kiintoaineen ja haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöihin.”

Yhteysviranomainen yhtyy selostuksessa esitettyyn ja toteaa, että hankevaihtoehtoissa suunnitellaan usean voimalan kokonaisuutta, joka on luonteeltaan seudullisesti merkittävä ja tulisi siten lähtökohtaisesti osoittaa maakuntakaavassa. Vaikka Satakunnan maakuntakaava 2050 on valmisteluvaiheessa, siinä esitetyt luonnon monimuotoisuuden ydinalueet ja ekologiset yhteydet osoittavat alueen maakunnallista merkitystä luontoarvojen kannalta.

Vaihtoehtoverailussa todetaan yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten osalta, että kielteiset vaikutukset ovat kaikissa vaihtoehtoissa vähäisiä. Huomioiden sekä poikkeamisen maakuntakaavan ohjausvaikutuksesta, että vireillä olevassa maakuntakaavassa esitetyt luonnon monimuotoisuuden ydinalueet ja ekologiset yhteydet, voidaan todeta, että vaikutusten merkittävyys on vähäistä suurempi.

5.5 Maisema ja kulttuuriympäristö

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiselostuksessa on arvioitu kattavasti maisema- ja kulttuuriympäristövaikutukset. Vaikutusten kohdistuminen arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriympäristökohteisiin on tunnistettu asianmukaisesti.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu, että hankkeen merkittävimmät maisemavaikutukset kohdistuvat avoimiin maisema-alueisiin, erityisesti pelto- ja suoalueille asutuksen läheisyydessä, sekä arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriympäristökohteisiin. Näillä alueilla voimaloiden näkyvyys on laajaa ja vaikutus korostuu sekä maiseman herkkyyden että ihmisten kokemuksen kautta.

Arviointiselostuksessa todetaan kaikkien hankkeen toteutusvaihtoehtojen kokonaisvaikutuksen maisemaa ja kulttuuriympäristöön olevan kohtalaisen kielteisiä. Hankkeesta koituu paikoin merkittäviä kielteisiä maisemavaikutuksia, mikä kuvastaa vaikutusten kohdentumista herkkiin kohteisiin kuten Karvian kulttuurimaisema-alueelle, joka on lähimmillään noin 5 km etäisyydellä hankealueelta ja näkymäalueanalyysin perusteella isolle osalle aluetta näkyy voimaloita. Arviointiselostuksen mukaan maisema hankealueen suuntaan muuttuu suurelta osalta aluetta ja että alueelta tehdyt kuvasovitteet osoittavat, että näköesteet peittävät paikoin tuulivoimaloita. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan kuvasovitteet eivät kaikilta osin (esim. havainnekuvat 8 ja 9) kuvaa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia. Hankkeesta aiheutuvat maisemavaikutukset ovat todennäköisesti merkittävämpiä kuin kuvasovitteet osoittavat. Näkymäalueanalyysin perusteella hankkeesta aiheutuvat vaikutukset Karvian kulttuurimaisema-alueelle kohdistuvat laajalle ja vaikutukset ovat merkittävät.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen välillä on paikallisia eroja, mutta niiden kokonaisvaikutus on arvioitu vähäisen kielteiseksi. Maiseman- ja kulttuuriympäristö arvoalueiden osalta reitin SVE3 osalta vaikutuksia muodostuu kuitenkin kahdelle maisema-alueelle: valtakunnallisesti arvokkaalle alueelle merkittävydeltään vähäisiä ja maakunnallisesti arvokkaalle kohtalaisia kielteisiä.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutuksia on arviointiselostuksessa tarkasteltu erillisenä kokonaisuutena ja lisäksi osana vaikutuskohtaisia arviointeja. Tarkastelu kattaa lähialueen muut tuulivoimahankkeet sekä sähkönsiirtoon liittyvät voimajohdot. Keskeisimmiksi yhteisvaikutuksiksi tunnistetaan mm. maisemaan sekä sitä kautta ihmisten elinoloihin kohdistuvat vaikutukset.

Maiseman osalta merkittävimmät yhteisvaikutukset kohdistuvat erityisesti hankkeiden välisille alueille, joissa useiden tuulivoimahankkeiden voimaloita näkyy samanaikaisesti eri suunnissa. Lisäksi vaikutukset korostuvat asutuksen lähiympäristössä sekä Karvian alueen arvokkaissa kulttuurimaisemissa. Yksittäisinä kohteina esiin nousevat muun muassa Ojajärven ympäristö, Haitinkankaan ja Kantin hankkeiden välinen alue sekä Häädetkeitaan alue. Myös avoimille suo- ja peltoalueille koituu yhteisvaikutuksia. Yhteysviranomaisen katsoo, että maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset osaltaan lisäävät alueella tapahtuvaa maiseman muutosta. Muutos on huomattava etenkin niillä alueilla, joihin kohdistuu tuulivoimahankkeiden maisemavaikutuksia samanaikaisesti eri suunnista.

Haittojen lieventäminen

Selostuksessa esitetään erityyppisiä keinoja maisemahaittojen lieventämiseen. Esitettyjen lieventämiskeinojen lisäksi kyseeseen voi tulla voimalan kokonaiskorkeuden laskeminen ja voimaloiden lukumäärän vähentäminen. Kaava- tai hankealueen ulkopuolelle sijoittuvan puuston säilyttämisen osalta voidaan todeta, että sen pysyvyydestä ei voida varmistua.

5.6 Arkeologinen kulttuuriperintö

Arviointiselostuksessa on arvioitu kattavasti vaikutuksia arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin ja esitetty keinoja vaikutusten lieventämiseksi. Hankealueella ja sähkönsiirtoreiteillä on toteutettu useita arkeologisia selvityksiä. Tuulivoima-alueen ja sähkönsiirtoreittien inventointien raportit on esitetty arviointiselostuksen liitteinä, mutta Rannankylän aurinkovoima-alueen inventoinnin raporttia ei.

Hankevaihtoehdoista VE1 ja VE2 on todettu aiheutuvan suuren kielteisiä vaikutuksia Mustalahdenperän muulle kulttuuriperintökohteelle (1000049694), sillä se jää aurinkovoimalan rakenteiden alueelle. Sähkönsiirtovaihtoehdolla SVE3 katsotaan olevan mahdollisia suuren kielteisiä vaikutuksia Vainionpään kiinteälle muinaisjäännökselle (1000047029). Yhteysviranomaisen yhtyy näkemykseen siitä, että edellä mainittuihin kohteisiin voi kohdistua merkittäviä kielteisiä vaikutuksia.

Yhteysviranomaisen lisäksi nostaa esiin kiinteän muinaisjäännöksen *Lahti* (1000047452), joka sijaitsee sähkönsiirtoreitti SVE1:n kohdalla. Arviointiselostuksessa todetaan, että alueella tehtävät rakennustyöt voivat aiheuttaa kajoamisluvan tarpeen. Kohteeseen aiheutuvat vaikutukset on arvioitu vähäisen kielteisiksi, koska kohde sijaitsee olemassa olevan Julmala-Rännäri 110 kV:n voimajohdon johtoukealla. Yhteysviranomaisen yhtyy Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnon kannanottoon ja toteaa että vaikutusten merkittävyys on aliarvioitu *Lahti* -muinaisjäännöksen osalta. Koska hankkeen toteutus saattaa vaatia kajoamista muinaisjäännökseen, on johdonmukaista arvioida kohteeseen kohdistuvat vaikutukset suuren kielteiseksi.

Yhteysviranomaisen katsoo hyväksi toimintatavaksi, että arviointiselostuksessa esitetyn mukaisesti jatkosuunnittelussa huomioidaan kohteet siten, että merkittävien vaikutusten aiheutuminen voidaan välttää.

Arvioinnin epävarmuudeksi on tunnistettu mahdollisuus siitä, että hankealueella tai sähkönsiirtoreiteillä on kohteita, joita ei ole inventointien yhteydessä löydetty tai saatu muutoin tietoon. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiin tuo erityisesti epävarmuutta tuulivoima-alueen arkeologisen inventoinnin kohdentaminen. Raportin (arviointiselostuksen liite 5) mukaan inventointi on tehty vuonna 2023 tiedossa olleiden 10 tuulivoimalan rakennuspaikan kohdalta. On huomattavaa, että sittemmin hankesuunnitelma on muuttunut ja näin ollen useita rakennuspaikkoja on jäänyt inventoimatta. Mikään YVA-menettelyssä arvioitu vaihtoehto ei täysin vastaa voimالسijainneiltaan inventoinnissa käytettyä hankesuunnitelmaa. Näin ollen on mahdollista, että hankealueen rakennuspaikoilla on kohteita, joita ei ole inventoinnin yhteydessä havaittu.

5.7 Muut ympäristövaikutukset

Pintavedet

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten arviointi on tehty pintavesien osalta kiitettävällä tasolla. Arviointiselostuksessa ja erillisissä pintavesiselvityksissä on arvioitu mahdolliset pintavesikuormitukset sekä esitetty vaadittavat lieventämiskeinot ohjelmavaiheessa pyydetyllä tavalla, laskennallisesti ja vastaanottavien vesimuodostumat huomioiden. Yhteysviranomaisen näkemys on, että esitetyt toimenpiteet haitallisten vaikutusten ehkäisemiseen ja lieventämiseen ovat kelvollisia ja niiden sisällyttäminen jatkosuunnitteluun on kannatettavaa. Ehdotus vedenlaatumittauksista aurinkovoima-alueella osana ympäristövaikutusten seurantaohjelmaa on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan myönteinen ja kannatettava.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankkeen vaikutuksia vastaanottavat pintavesimuodostumat ovat erityisen kuormittuneita ojittettujen metsien, turvetuotannon, ja peltoviljelyn seurauksena. Vaikka hankkeen pintavesivaikutukset todetaan vähäisiksi kielteisiksi, on lisäkuormituksen täysimääräinen ehkäiseminen tarpeellista valuma-alueilla vallitsevien maankäyttöjen korkean kuormitustason ja vesimuodostumien hyvän ekologisen tilan saavuttamisen vuoksi. Erityisesti turvemaille ja ojittamattomiin metsiin suunnitellut tuulivoimalaperustukset sekä uudis- ja kunnostusojitukset nähdään kuormittavan enemmän kuin mitä selostuksessa arvioidaan. Koko hankealueen sisällä sijaitsevien nykyisten ojien ja muiden pintavesien varsille olisi olennaista jättää rakentamattomia kasvipeitteisiä suojavyöhykkeitä, joita ei esitetä vesienhallintasuunnitelmissa. Ehkäisemällä vesistökuormitusta nykytilannetta tehokkaammin, varmistetaan että hanke ei vaikuta kielteisesti vesimuodostumien ekologiseen tilaan tai vedenlaadusta riippuvaisiin luontoarvoihin.

Sähkönsiirron vaihtoehdossa SVE1 ja SVE3 reitti risteää useamman uoman kanssa. Näistä vaihtoehdossa SVE1 Pirkanmaan puolelle sijoittuvista Mustajoki on ekologiselta

tilaluokaltaan tyydyttävä ja ainoa vesimuodostumaksi luokiteltu vesistö. Kuivasjärveen laskeva uoma ei ole luokiteltu vesimuodostumaksi. Vaihtoehdon SVE3 kulkeminen Karvianjoen herkkien uomien valuma-alueella aiheuttaa mahdollisesti esitettyä suuremman haitallisen vesistökuormituksen yhteisvaikutusten kautta. Alueella on muiden hankkeiden ja olemassa olevan turvetuotannon sekä maa- ja metsätalouden seurauksena korkeat vesistökuormitukset, jolloin sähkönsiirron vaadittavat maanmuutokset vaikuttavat voimakkaammin. Vesistöjen ylityksissä on tarpeen turvata virtavesiä suojaava kasvillisuus, joka estää veden lämpenemistä ja tuo suojaa vesieliöstölle luoden paikallisesti tärkeän mikroilmaston.

Pohjavedet

Arviointiselostuksessa esitetyt pohjavesivaikutuksia koskevat tiedot perustuvat pääosin karttatarkasteluihin ja pohjavesialueiden yleisiin ominaisuustietoihin. Tämä tarkastelutaso on riittävä varsinaisen hankealueen ja sähkönsiirtoreittivaihtoehdon SVE1 osalta, koska ne eivät sijoitu luokitelluille pohjavesialueille eikä alueella ole vedenhankinnan kannalta merkityksellisiä pohjavesimuodostumia.

Sähkönsiirron vaihtoehdon SVE3 kohdalla arviointi jää puutteelliseksi suhteessa kohteen herkkyyteen. Arviointiselostuksessa tunnistetaan, että vaihtoehto SVE3 sijoittuu vedenhankintaa varten tärkeille pohjavesialueille ja että näillä alueilla pohjaveden laatu on hyvä ja vesiä käytetään talousvetenä. Vaihtoehdon SVE3 herkkyyden selostuksessa arvioitu suureksi. Reitin läheisyydessä sijaitsee lisäksi vedenottamo, jonka etäisyys suunnitellusta voimajohdosta on pienimmillään vain noin 300 metriä. Yhteysviranomaisen katsoo, että näistä lähtökohdista hankkeen vaikutusten arviointi pelkän karttatarkastelun perusteella ei ole riittävä perustelemaan selostuksessa esitettyä johtopäätöstä vaikutusten vähäisyydestä.

Vaikutusalueen nykytilan kuvaus sisältää yleispiirteiset tiedot pohjavesialueiden rajauksista ja vedenottamoista, mutta arvioinnista puuttuvat kohdekohtaiset hydrogeologiset tiedot, jotka olisivat tarpeen SVE3 vaihtoehdon riskien hahmottamiseksi. Arviointiselostuksessa ei esitetä tietoja pohjaveden kulkeutumisreiteistä vedenottamolle, maaperän rakenteesta pylväspaikkojen kohdalla, pohjaveden pinnan vaihtelusta tai muodostumisalueiden ja reunavyöhykkeiden hydrogeologisesta erityispiirteistä. Selostuksessa ei myöskään mainita tarkalleen pohjavesialueelle sijoittuvien pylväiden ja kaivantojen lukumäärää. Rakentamisen aikaisiin kaivantoihin ja kuivatusvaiheisiin liittyviä vaikutuksia arvioidaan yleisellä tasolla ilman kohdekohtaista tietoa siitä, ulottuvatko kaivannot vettä johtaviin kerroksiin tai voivatko purkautumisvyöhykkeet häiriintyä. Arvio siitä, että mahdolliset pinnan alenemiset ovat "hetkellisiä ja paikallisia", jää näin ollen perustelematta.

Arviointiselostuksessa mahdollinen vesilain mukaisen luvan tarve on tunnistettu ja vesilain mukainen lupa on lisätty muiden hankkeen toteuttamiseksi mahdollisesti edellytettävien lupien listaan. Vaikutusten arvioinnin osalta kuitenkin todetaan pohjavesivaikutukset ja vesilain mukaisen luvan tarve vähäisiksi. Tarkastelun tason puutteellisuuden takia varsinaista vesilainmukaista luvantarvetta ei voida vielä luotettavasti arvioida. Vesilain

mukainen lupa tarvitaan muun muassa silloin, kun hanke voi heikentää pohjaveden tilaa, antoisuutta tai vedenottoa taikka muutoin aiheuttaa haittaa pohjavesiesiintymän käytölle talousvetenä. SVE3:n osalta nämä vaikutukset ovat mahdollisia, koska pylväasperustusten rakentaminen voi ulottua vettä johtaviin kerroksiin. Lisäksi vedenottamon läheisyys lisää riskiä siitä, että rakentamisen aikaiset vaikutukset voivat ulottua vedenottoalueelle. Selostuksen toteamus siitä, että vaikutukset ovat palautuvia ja paikallisia, ei sellaisenaan riitä osoittamaan, että vesilain mukaista lupatarvetta ei olisi, koska vaikutusten palautuvuus ei sulje pois merkittävän haitan mahdollisuutta, jos vaikutus tapahtuu vedenhankinnan kannalta oleellisessa kohdassa pohjavesialuetta.

Hankkeen toteutus SVE3-vaihtoehdon osalta voi olla mahdollista vesiluvan puitteissa, mutta se edellyttää jatkosuunnittelussa merkittävästi tarkempia selvityksiä, joiden tarvetta ei arviointiselostuksessa ole tunnistettu. Tämä voi johtaa vaikutusten merkittävyyden aliarviointiin YVA-menettelyn päätelmien pohjana.

Kahdesta sähkönsiirtovaihtoehdosta SVE1 tarjoaa selvästi paremman vaihtoehdon pohjavesien suojelun näkökulmasta, koska se ei sijoitu luokitelluille pohjavesialueille. SVE3-vaihtoehdon osalta arviointiselostus ei täytä riittävän yksityiskohtaisen arvioinnin vaatimuksia, kun otetaan huomioon pohjavesialueen herkkyyks, vedenhankinnan läheisyys ja vesilain mukaisen lupatarpeen todennäköisyys.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on tunnistettu hyvin hankkeen mahdollisesti edellyttämät luvat. Yhteysviranomainen muistuttaa, että valtion aluehallintouudistuksen seurauksena useiden lupien lupaviranomaisissa on tapahtunut muutoksia 1.1.2026 alkaen ja muistuttaa, että tiedot tulee tarkastaa uudistuksesta aiheutuneet muutokset huomioon ottaen.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että arviointiselostuksen mukaisella suunnitelmalla hanke edellyttää maakotkaan kohdistuvien vaikutusten osalta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa. Hanke saattaa lopullisesta suunnitelmasta riippuen edellyttää poikkeuslupaa myös muiden lajien (viitasammakko, liito-orava) osalta.

Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että hankealueella sijaitsee toiminnassa olevia turvetuotantoalueita, joilla on voimassa olevat ympäristöluvut. Aurinkovoimalan kohdalle sijoittuvasta turvetuotantoalueesta osa on jälkikäytössä. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että alueiden käyttötarkoituksen muuttuminen ei poista niille osoitettuja velvoitteita.

Hanke saattaa edellyttää vesilain mukaista lupaa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että luvan tarve tulee selvittää erillisellä menettelyllä.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.

7 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/Haitinkankaan-tuuliaurinkovoimahanke-YVA.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän suoritemaksu on 13 400 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

Lupa- ja valvontaviraston antaman Natura-lausunnon suoritemaksu on 1328 euroa.

Luonnonsuojelulain 35 §:n 2 momentin mukainen Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista on Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen

suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustustuvan maksun (83 e/tunti). Arvioinnin tarkastamiseen ja lausunnon valmisteluun on käytetty 16 tuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Maksun oikaisuvaatimusohje on lausunnon liitteenä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2026) Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 1§.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: ylitarkastaja Niilo Aro luonnonsuojeluyksiköstä, ylitarkastaja Johanna Rinne alueidenkäyttöyksiköstä, ylitarkastaja Tiina Normia luonnonvarat-yksiköstä sekä ylitarkastaja Wiljam Eklund, ylitarkastaja Anne Mäkyinen ja pohjavesiasiantuntija Hanna Laihin vesien- ja merenhoitoyksiköstä.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Kirsi Nieminen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Kirsi Lehtinen.

Liitteet

- Liite 1. Salassa pidettäviä lajeja koskeva liite
- Liite 2. Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista
- Liite 3. Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista
- Liite 4. Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (sähköisesti hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Hankkeesta vastaava (sähköisesti)

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Perusteltu päätelmä

22.6.2026

LVV-U/38053/2026

Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/38053/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/38053/2026 har godkänts elektroniskt

Lehtinen Kirsi 22.06.2026 15:58

Nieminen Kirsi 22.06.2026 15:51